

15-16 HAZİRAN'DA VE GÜNÜMÜZDE İŞÇİ SINIFI

Aydınlık Gazetesi, 18 Haziran 2016

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı tarihinin en büyük eylemlerinden biri 15-16 Haziran 1970 günleri İstanbul ve Kocaeli'de gerçekleştirildi.

Bu eylemi gerçekleştiren işyeri direniş komitelerinin üyelerini saygıyla anıyorum.

Günümüzde yapılması gereken, bu eylemden günümüzün mücadelesi açısından dersler çıkarmaktır.

1970 yılının koşulları günümüzdekilerden çok farklıydı ve 15-16 Haziran'da işçilerin tepkileri de bu koşullarla biçimlendirildi.

KAPİTALİZMİN ALTIN ÇAĞINDA ÖNEMLİ BİR İŞÇİ EYLEMİ

1970 yılında Türkiye'nin parçalanması ve insanların etnik köken, inanç ve siyasi görüşe göre bölünmesi tehdidi önemli değildi. Türkiye'nin dört bir tarafında TÖS'lülere saldırılar sürüyordu. 8 Temmuz 1969 günü Kayseri'de TÖS'ün genel kuruluna katılan 800 kişi yakılmak istenmişti. Kanlı Pazar yaşanmıştı. Ancak bunlar belirli bir merkezden yönlendirilen münferit olaylardı.

1970 yılında Amerikan emperyalizminin ülkemiz açısından yarattığı büyük tehdit henüz kitleler tarafından kavranmamıştı. Henüz 1972 yılında SALT l'in imzalanmasıyla yumuşama süreci başlamamıştı. Soğuk Savaş'ın sert günleri yaşanıyor. Vatan kaygısı ön planda değildi. Komünizm ve Sovyetler Birliği düşmanlığı vatan savunması olarak sunuluyor ve kabul görüyordu.

1970 yılında işçilerin sayısı az ve nüfus içindeki oranları düşüktü. İşçilerin önemli bir bölümünün köyleriyle bağları devam ediyordu; köyden yan gelirleri vardı. Yurtdışına giden yakınının gönderdiği paradan yararlanan işçi sayısı da az değildi. İşçilerin eğitim düzeyi ve bilgiye erişim olanakları sınırlıydı.

1970 yılında hâlâ kapitalizmin altın çağı (1946-1973) yaşanıyor. İnsanların kapitalist düzen içinde yaşam ve çalışma koşullarını iyileştirmeleri mümkündü. Bu nedenle, düzen karşıtı siyasi görüşlerin kitleler tarafından benimsenmesi söz konusu değildi.

15-16 Haziran eylemi radikal ve düzen-dışıydı; ancak düzen-karşıtı değildi, işçiler bu eyleme uyan bir siyasi örgütlülük içinde değildi.

Bu nedenlere bağlı olarak, 15-16 Haziran eylemi başarısızlıkla sonuçlandı. Siyasi açıdan örgütsüz işçi eylemlerinin kaçınılmaz sonucu yaşandı. Önlenmeye çalışılan tasarı kanunlaştı. Ayrıca binlerce öncü işçi işten atıldı ve kara listeye alındı.

SİYASİ ÖRGÜTLÜLÜK OLMADAN SONUÇ ALINAMAZ

Günümüzde ise koşullar tümüyle farklıdır.

Türkiye'nin bütünlüğü ve milletin birliği tehdit altındadır. Emperyalizmin tehdit ve saldırıları somut olarak yaşanmaktadır. Soğuk Savaş koşulları yoktur. Emperyalizm karşıtlığı yaygındır.

İşçilerin sayısı ve nüfus içindeki oranı çok yüksektir ve daha da artmaktadır. Yan geliri olan işçi sayısı, bu hızlı işçileşme nedeniyle, hâlâ önemlidir; ancak hızla azalmaktadır.

İşçilerin eğitim düzeyi yüksek ve bilgiye erişim olanakları fazladır. Son 30 yılda yaşanan işçi ve kamu çalışanları eylemleri, önemli bir mücadele mirası ve birikimi oluşturmuştur.

Kapitalizm, 2008 yılından beri, 500 yıllık tarihinin üçüncü küresel krizini yaşamaktadır. Türkiye'de ise yağmaya ve talana dayanan bir kapitalizm söz konusudur. İşçi sınıfının, bedelsiz ve risksiz araçlarla haklarını koruyabilmesi veya geliştirebilmesi söz konusu değildir. Hayat işçi sınıfını düzen-karşıtı siyasal partilere zorlayacaktır.

15-16 Haziran'da gerçekleşmesi mümkün olmayan siyasallaşmış ve siyasi açıdan örgütlü işçi sınıfı, günümüz koşullarında nesnel olarak gündemdedir. Amaç ve görev, bu düzen-karşıtı potansiyeli görerek, 15-16 Haziran eylemlerini çok aşacak bir siyasi çalışmanın işçi sınıfı içinde gerçekleştirilmesidir.